

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisporna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravnništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

„Slovenski Dom“ pred sodiščem.

Marsikdo od naših čitateljev bo z začudenjem čital ta naslov in tudi z bojznijo, misleč si, tu pa že ni vse v redu, če se ima opraviti s sodnijo. Toda, počasi, dragi prijatelj!

Pri nas v Avstriji imamo sicer na papirju tiskovno svobodo. Toda pri vseh svobodoumih zakonih v naši državi, ki so vsi stopili v veljavo proti volji gotovih vplivnih progov, so se želje teh višjih tudi pri tvoritvi teh zakonov vedno upoštevale na ta način, da so pustili pri vsakem takem zakonu, ki nam na videz daje največje svoboščine — pravice, takozvana zadnja vrata, skozi katera pride samovolja teh krogov in spremeni tak sam na sebi dober zakon v pravo karikaturo.

Tako je tudi z našim tiskovnim zakonom. Dopušča sicer tiskovno svobodo, ki je največjega pomena, največja gibalna moč, ki žene ljudstvo naprej, vedno naprej v njegovem stremljenju po splošnem osvobojenju od vseh vezi na kulturnem, političnem in socialnem polju. Tiskovna svoboda je res najmočnejša vojska, ki kreše pot do zmage demokratizaciji družabnih razmer in splošnemu ljudskemu blagru, ki bo temeljil na vladi prave ljudske volje.

To pa pomeni smrt gotovih krogov, ki čutijo, da se jim bliža dvanajsta ura. In ker je naravno, da ne marajo še umreti, uporabljajo ves svoj vpliv in vso svojo moč, da bi še podaljšali dobo svojega življenja in vladanja. Vse, kar je od njih odvisno, jim mora delati tlako in če se pri tem tudi gre za teptanje jasnih in določnih zakonov.

Tako imamo, kakor omenjeno, tudi zakon o svobodi tiska; vendar pa veste, dragi čitatelji, da dobite časih v roke kar polbeljene časopise, ali kakor pravi učena beseda, konfiscirane. Če gotovim ljudem kaj ne ugaja v časopisu, se kar zapleni. Seveda, ker imamo tiskovno svobodo, ima po-

tem sodnija zadnjo besedo, če je bila zaplenba opravičena, ali ne.

Tako je bila tudi v 41. številki »Slovenskega Doma« zaplenjena dobra polovica članka: »Zakaj evropski narodi Nemce sovražijo?« Prvi del, ki govori predvsem o Nemcih v nemški državi, je gospod državni pravdnik milostno pripustil. Drugi del pa, ki govori o avstrijskih Nemcih in še posebno o razmerju med Nemci in Slovenci, je zasegel in naš list je izšel polbeljen.

Uredništvo je bilo mnenja, da je ta zaplenba nezakonita in je zato priglasilo proti konfiskaciji ugovor.

Obraznava se je vršila dne 3. januarja in naš list je zastopal g. odvetniški koncipijent L. Lotrič. Razprava je bila vsekar zanimiva, zato jo tu v glavnem podamo.

Konfiskacija se je opirala na § 302 kazenskega zakonika. G. državni pravdnik, ki bi bil lahko po našem skromnem mnenju vsaj malo konfiskacijo zagovarjal, oziroma utemeljeval, ni navedel za njo nikakega vzroka, ampak se je kar skliceval z enim samim kratkim stavkom na omenjeni paragraf.

Za njim je govoril g. Lotrič, ki je konfiskaciji ugovarjal. Izvajal je nekako takole:

§ 302 kaz. zak. je skušal, oziroma sploh ni skušal g. državni pravdnik te konfiskacije utemeljiti. Sicer pa je ta paragraf tako medel in raztegljiv, da se z njim da opravičiti vse, ali pa ničesar. V njem se govori na splošno o hujskanju proti drugim narodnostim.

Toda v konfisciranem delu članka se niti po vsebini, niti po obliki ne hujska proti nobeni narodnosti, ker se navaja v najmirnejši obliki popolnoma resnična in suha zgodovinska dejstva. Zato se jaz pri tem ugovoru ne bom naslanjal na § 302, ampak na tisti osnovni državni zakon, ki nam zajamčuje svobodo vede, znanosti in na tem temelječo objektivno kritiko, iz katerega dejstva po smislu tega zakona nujno sledi, da se sme svobodno objavljati res-

nična historična fakta. In ta zakon stoji istotako pod sankcijo sodnikove prisege.

Nato je g. Lotrič pri vsakem odstavku na temelju citiranih zgodovinskih virov dokazal, da konfiscirani del članka omenja gola zgodovinska fakta in da je torej konfiskacija nepostavna.

Omenimo njegov nadaljni govor v kratkih potezah.

G. Lotrič je omenjal: Prvi odstavek konfisciranega članka konstatira mirno, da Nemci v naši državni polovici hočejo veljati za edine gospodarje in da tlačijo druge narodnosti. To je čista resnica. — Vsak, kdor pozna nastoj dualizma, ki je ogeljni kamen naše, sedaj veljavne ustave, mora priznati, da temelji ravno na dejstvu in dogovoru med tedanjimi vplivnimi nemškimi in madžarskimi politikami, ki so ustavo namenoma tako prikrojili, da izroča vlado in moč na eni strani Nemcem, na drugi Madžarom. Vsi drugi narodi so jim izročeni na milost in nemilost. Ker pa sta se oba gospodujoča naroda čutila prešibka, da bi mogla obdržati moč nad vsemi ostalimi narodi, so dobili iz popolnoma preračunanih vzrokov v eni polovici Hrvatje, v drugi Poljaki nekako napolsvobodo in samoupravo dvomljlive zakonite sigurnosti. In da Nemci še danes hočejo biti gospodujoči faktor v naši državi, to čitamo dan na dan ne le v šovinističnih nemških listih, ampak tudi v drugače popolnoma resnih in upoštevanja vrednih časopisih iz ust najuglednejših politikov tega naroda.

V drugem odstavku se podaja karakteristika srednjeveškega družabnega reda, ki je temeljil na fevdalizmu in ki se je ravno v naši domovini pokazal v najslabši luči. Naš narod je bil pravi suženj nemških grofov. — Vse te trditve pribije gosp. Lotrič z zgodovinskimi dejstvi in omenja tozadevne zgodovinske vire. Med njimi tudi arhiv nižjeavstrijskega mesta Stein iz prve polovice enajstega stoletja, kjer se govori o carinski tarifi in se med izvoznim blagom omenja tudi slovenske deklice (Wendisch - slavische Mädchen), katere se

je prodajalo v sužnost. Omenja tudi nekatera druga dejstva, ki nam povedo, da je bil naš narod pravi suženj priseljene nemške plemenitaške kaste.

Obširneje navaja po virih zgodovinske resnice, da je slovenski tlačan plačeval nemškemu graščaku t. zv. turški davek, da bi ga le-ti branili pred krvoločnim Turkom. Ti pa te dolžnosti niso vršili in so nekateri ta denar celo brezvestno zapravljali za svoje osebne zadeve. To je bil tudi eden izmed vzrokov kmečkih puntov.

Nadalje omenja g. Lotrič dejstva, kako so Nemci zavirali našo narodno probujenje in osamosvojitve zlasti od leta 1848. dalje.

Nato preide na naše sedanje razmere in pove ter dokaže, kako smo še danes splošno odvisni od nemške premoči, zlasti na gospodarskem in političnem polju. Nemci imajo pri nas industrijo, veletrgovino, sploh vse vire, iz katerih izhaja bogastvo in materialno blagostanje, v svoji posesti. Naravno, da imajo potem tudi veliko politično moč in da zavzemajo vsa višja mesta. Nemci so pravzaprav pri nas tisti buržoazijski razred, ki živi na račun našega sedanjega gospodarskega procesa.

Glede končnega kratkega odstavka konfisciranega članka pa je bil tudi gosp. Lotrič v svojem ugovoru mnenja, da se ne strinja povsem s smislom § 302. kaz. zakonika.

Zato pa je le glede vseh ostalih zaseženih odstavkov predlagal, da sodišče konfiskacijo kot nezakonito razveljavi in v tem smislu njegovemu ugovoru ugodi.

Predsednik prizivnega senata je po precej dolgem posvetovanju slednjega razglasil sodbo, s katero se ugovor zavrne in konfiskacija potrdi.

Utemeljal pa je sodbo tako - le: Res je, kot je izvajal g. Lotrič, da konfiscirani članek obsega same zgodovinske resnice, izvzemši zadnji odstavek. Toda vidi se, da je vse prejšnje pisano le zato, da potem lahko sledi zadnji odstavek, ki je v nasprotju s § 302. kaz. zak., kakor je priznal tudi sam ugovarjatelj . . .

G. Lotrič je priglasil na to sodbo priziv.

Konec razprave.

Pri nas v Avstriji, posebno na Slovenskem vlada zadnje čase neka posebna konfiskacijska praksa. Toda ta praksa je doseгла ravno nasprotno, kot je njen namen. Za konfiscirani članek pa bomo skrbeli drugim potom, da bo prav gotovo še zagledal v našem listu beli dan in tedaj se bodo tudi ti naši čitatelji čudili, kaj se vse pri nas na Slovenskem konfiscira.

Duhovščina in politika.

(Dalje.)

Postopanje meščanstva na francoskem je napotilo s strahom in grozo vse izkoriščevalce kmeta po celi Evropi. Punt ali revolucija — teh besedi se je vsak kralj ali duhovnik te tudi graščak bolj ustrašil, kot če bi bil zaslišal: »Smrt gre!« In zato so se posvetovali kralji med seboj, kako bi revolucijo ali punt enkrat za vselej zatrli. Doma so sklenili povečati policijo in vojaštvo, ki naj bi vsako tako gibanje takoj v kali zatrlo — plačevala sta jo seveda kmet in meščan! Francoze pa so sklenili skupno napasti in se krvavo nad njimi maščevati, nato pa uvesti zopet staro stanje nazaj. Toda zgodilo se je narobe: Francozi so vse vojske natepli in zveznim kraljem in cesarjem, zlasti pod Napoleonovim vodstvom, vzeli deželo za deželo, državo za državo in tu uvedli tak red kot na francoskem: osvobodili so meščana in kmeta ter ga naredili za svojega gospoda. Ker je Avstrija poleg Rusije stala na čelu vojske proti Francozom, so Francozi pridrli zmagovito tudi na Avstrijsko, zavzeli Dunaj in med mnogimi drugimi deželami tudi Kranjsko. Takrat šele, za vlade Francozov, smo se jeli počasi zavedati, da smo narod; Francozi so dali kmetu in meščanu svobodo, skrbeli so za izboren red — rokovnjače so ugnali v par tednih, kar prej avstrijska vlada na leta ni mogla! — Spoštovali so naš jezik in ga uvedli v vse šole in urade. Takrat smo dobili Slovenci, kolikor nas je bilo pod Francozom, vse šole, od ljudske pa gori do univerze v Ljubljani, katere pa še sedaj zopet nimamo, dasi bo že kmalu sto let, kar so odšli Francozi! Počasi pa so zvezni vladarji le pregnali Francoze iz svojih dežel; storili pa so to s tem, da so našuntali ljudstvo, predvsem kmete proti njim s plačanimi agenti in duhovništvom, ki se je Francozom le na videz vdalo, za hrbtom pa je rovalo proti njim, češ, da so brezbožniki. Kakor hitro pa so odšli Francozi, sta zopet zapeli tlaka in desetina, pa valpetov bič — vse do 1848. leta, ko se je naenkrat po vzoru francoske revolucije vzdignil punt meščanov proti duhovščini in plemstvu po celi Evropi.

Iz strahu pred revolucijo smo dobili tudi v Avstriji ustavo, to je, da imajo vsi državljani enake pravice in da naj pošljejo na Dunaj posebne poslance, ki naj te pravice uredi. Ker so te poslance volili vsi štiriindvajsetletni državljani moškega spola, zato je umljivo, da so bili večinoma kmečki in meščanski zastopniki. Prvo, kar so ti sklenili, je bilo: odprava desetine in tlake, ali takozvano zemljiško odvezo. In od takrat šele je naš kmet popolnoma prost.

Ker ustava pravi: kar poslanci sklenejo in cesar potrdi, to je postava in to morajo ubogati vsi državljani, da je mogoč nekak red, ali pa iti v ječo, zato je um-

ljivo, da bi poslanci tudi lahko sklenili postavo, ki bi duhovnikom ne bila všeč, zlasti višjim duhovnikom ne, ker nižji kot kaplani in župniki, so bolj reveži. Tako imajo n. pr. nekateri škofje in kanoniki na milijone dohodkov na leto, dočim drugi, po postavi njim enaki državljani, n. pr. delavci, težaki, bajtarji itd. časih niti grižljeja kruha nimajo. Kaj leži bližje, kot skleniti postavo, ki naj ali te cerkvene kneze prav visoko obdači, ali pa jim na drugi način zmanjša te neprimerne in nezasluzene milijone ter jih raje obrne v korist delavcev, težakov, bajtarjev itd.

Kako pa naj se to prepreči? Popolnoma enostavno: samo na to je treba gledati, da ne pridejo taki poslanci v zbornico, ki bi utegnili biti duhovniškim koristim nevarni, posebno koristim škofov, kanonikov in opatov, ki imajo še izza časa tlake in desetine na stotisoče in milijone na leto dohodkov. Kako pa to store? Zopet popolnoma enostavno! Župniki in kaplani so popolnoma v njih oblasti, kdor hoče naprej priti, se mora višjim prikupiti, to so pa ravno ti škofje, kanoniki itd. Ti torej pritisnejo na župnike in kaplane, da naj si pridobe v politiki toliko vpliva med ljudstvom, da bo ljudstvo volilo le take poslance, ki bodo njim všeč. In ker ima vsak rajši boljši kruh nego slabši, pa naj ima tudi deset blagoslovljenih sukenj na sebi, zato vidimo, da se duhovni kar skušajo, kdo bo bolj med ljudstvom »deloval«. Seveda ne bodo tako neumni, da bi povedali, za kaj se ge! Najprej pravijo, da gre za vero; v tem smislu obdelujejo in pesté najprej uboge verne ženice po spovednicah; z »vera je v nevarnosti« mečejo po prižnicah itd. In kjer mislijo, da so ljudje še posebno zadržani, tam naredi tik pred volitvami kakšen misijon, kjer vsakega, ki jim pride v pest, pošteno obdelajo. Za mladino ustanove različna verska društva, samo da pridejo z ljudmi v dotiko in dobe vpliv na nje: marinarska, tretjeredniška itd. Toda, ker izobrazba čim dalje bolj napreduje, jim ostanejo v teh društvih le še kake zarjavele, na pol prismuknjene device in pa kakšen mežnarček, zato je treba kaj novega, zato ustanove izobrazevalna društva. Tu jim dajo na razpolago samo katoliško časopisje — ljudje, ki nimajo primerne predizobrazbe in slišijo le vedno en zvon, postanejo kmalu še bolj zarukani kot so bili! Le najtalentiranejši in najznačajnejši jim kmalu obrnejo hrbet: te ulove potem ali s kakšno častjo, ali pa postanejo njih najhujši nasprotniki. Toda svet napreduje — v izobrazevalnih društvih se ne more storiti vsega in priti do vseh: zato ustanove gospodarska društva, hranilnice, ki jim prineso denar in posojilnice, ki ljudi gospodarsko nase privežejo — to pa najbolj drži! Toda razvoj gre še dalje: mladina kar nevede sluti, ako se nekaj umazanega ž njo namerava — zato je treba nuditi tej nekaj zanjo primerne. In tako vidimo, da vpelje duhovništvo po sokol-

Razširjajte od hiše do hiše „Slov. Dom“.

skem vzoru prikrojena telovadna društva, katera so še pred kratkim preklinjali kot poganska, — to so Orli, ali kot jih ljudski čut izborna označuje: »Čuki«. Polagoma raztegnejo svoja delovanja na vsa polja: privrženci, zbrani po različnih organizacijah, rastejo, ž njimi pa moč. Ako se je prej poudarjala vera, se poudarja sedaj: **stranka**, mi smo mi! Odločujejo pri občinskih, deželnih in morda tudi državnozbornskih volitvah — častnih mest je dovolj, kmalu se najdejo tudi kupei, ali pa le odjemalci, oziroma slamnati možje: prvi vedo, da gre predvsem za koristi višje duhovščine, da je to le vse skupaj farbarija, umetno narejeno zmašilo z glavnim stebrom, nevednostjo, toda kupei hočejo časti in tako prodajo svoje prepričanje, svoj značaj za skodelico leče iz duhovniške posode. Le poglejte take ljudi: na čelu jim stoji zapisano, kaj da so! Drugi pa so pepčki, domišljavi reveži, kot jih rodi polizobrazba in blazna častihlepnost, lovljenje za častnimi mesti. V ozadju pa stoji masa, široki ljudski sloji, podobni vodi v koritu — kamor ga nagneš, tja teče!

In na ta način dobimo zmes duhovščine in ostalih državljanov, ki so zvezani med seboj z raznimi društvi, dolgovi, žlah-to itd., ki pa se vsi skupaj bore, nekateri vedé, velikanska množica pa nevedé za preostanke izza časa desetine in tlake, za predpravice in ugodnosti duhovščine in plemstva — to je **klerikalna stranka**, gibanje samo pa **klerikalizem**.

(Konec prihodnjič.)

Politični razgled

Italijansko - turška vojna.

Med italijanskim generalom Canevo in Pecosijem je prišlo do zelo resnih sporov radi vojskovanja. — Dne 6. januarja so Italijani zasedli oazo Gargareš in odtod pregnali Turke, ki so uprizoril med Beduini in Arabci strašno klanje.

Kitajska revolucija.

Sedaj traja nekako premirje med republikanci se pripravljajo na nadaljne republikanci in vladnimi četami. Toda rene boje. Republikanci nakupujejo na Japonskem orožje. Prišlo bo do odločilnega boja. Najbrže bodo zmagali republikanci in ustanovili republiko.

Našim cenjenim naročnikom!

Podpisano upravništvo prosi vse cenjene naročnike »Slovenskega Doma«, ki še niso ponovili letošnje naročnine, da blagovolijo to naročnino poslati vsaj do 20. januarja letos, sicer bi bili neljubo primorani neplačnikom list s 1. februarjem ustaviti.

Upravništvo »Slov. Doma«.

Razgled po Kranjskem

r ZAHVALA. »Slovenski Dom« prodira po zaslugi mnogih naših stalnih naročnikov v vedno širše kroge. Oskrbeli so nam v kratkem tednu do 300 novih naročnikov. Izrekamo vsem zavednim razširjevalcem tega, v resnici kmetkega glasila, našo iskreno zahvalo.

Neumorno na delo za prosveto!

r Dr. Ivana Tavčarja je vlada predložila v najvišje potrjenje kot ljubljanskega župana. Pričakuje se splošno, da ga bo cesar potrdil v najkrajšem času. Nekateri ugledni nemški listi so pisali, da je že potrjen, kar pa se še ni zgodilo, zgodilo se bo pa pač, in tako bo slovenška prestolnica dobila za župana moža enega najčistejših značajev v vsakem oziru, kar jih imamo na Slovenskem. Gosp. dr. Tavčar pa je tudi drugače mož na svojem mestu. (Med tem je dr. Tavčar že potrjen. — Op. ured.)

r Dr. Šusteršič ni mogel postati minister, kar je bila vedno njegova najsrčnejša želja. Ko je spredel, da vse nič ne pomaga, se je zadovoljil z mestom deželnega glavarja. Cesar ga še ni potrdil, toda vlada mu je predložila njegovo potrditev v sankcijo. S tem je mož končal svojo politično pot. V Lampetovi družbi bo še nekaj časa rogovilil na Kranjskem, potem bodo pa tudi njega vrgli med staro šaro, kjer bo žalostno poginil, za njim pa bo ostal le slab spomin, ker je našemu narodu le škodoval. Sedaj je on vrgel Šukljeta. Prišel pa bo čas, ko bodo tudi njemu spodnesli stolček in njegovi dozdevni prijatelji bodo planili po njem kot hijene, kakor so sedaj po njegovi inicijativi na Šukljeta. Šusteršič nima med svojimi pristaši niti enega pravega prijatelja. Dokler ima še moč, se ga boje, se mu prilizujejo. Prišel bo čas, ko bodo pa po njem planili. Njegovo razmerje do svojih »pristašev« je ravno tako kot tirana k podložnikom. To pa ne bo imelo srečnega konca.

r Klerikalne spletarije z ozirom na volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Trgovska in obrtna zbornica je velevažna institucija, zato delajo klerikalci z vsemi silami na to, da bi se je polastili. Klerikalci niso bili nikdar izbirčni v sredstvih, zato se tudi pri teh volitvah v trgovsko in obrtno zbornico poslužujejo pomočkov, ki se lahko prav uspešno kosajo s sleparijami, ki sta jih pri zadnjih volitvah s tolikim uspehom izvedla Kregar in Štefe. Tako se te dni »Slovenec« laže, da je dr. Novak razposlal brzojavke te - le vsebine: »Posljite takoj ekspresno pripravljeno. Dr. Novak.« — Pooblaščenim smo izjaviti, da ni dr. Novak odposlal nobene brzojavke niti te, niti drugačne vsebine. Brzojavko so si pošteni ljudi à la Kregar in Štefe enostavno izmislili ter jo objavili v svrhu, da bi ž njo eventualno spravili v zmoto napredne za-

upnike in napravili zmešnjavo v naprednih vrstah. Zato pozor, napredni somišljeniki in zaupniki! Ne zaupajte nobeni klerikalni vesti, naj bo te ali one vsebine, ravnajte se strogo po navodilih, ki vam jih je dal v svojem pismu dr. Novak in verujte samo vestem, ki jih boste čitali v naprednih listih! Ako želi kdo izmed somišljenikov kakega pojasnila ali kakega pouka, naj se pismeno, ustno ali brzojavno obrne na odvetniško pisarno gosp. dr. Frana Novaka v Ljubljani.

o Ljubljanska okolica o

lj Št. Vid nad Ljubljano. Šentviška »kahla« je imela besedo, pa ni nič odgovorila, zakaj njegova ura še ni prišla, namreč mlaj. Zato smo se pa mi oglasili k besedi. V Št. Vidu se je podaljšala cerkev po potresu. To delo se pa ni oddalo tako, kakor ga oddajajo pošteni ljudje, na niževalni dražbi. Kakor zvit lisjak je imel tudi takrat Klanfarjev Tone svoje dolge kremplje vmes, obsebi umevno, da vse to v večjo čast božjo, da je mogel čim več pločevine nastriči, enako kakor se je delalo z znanim Kraljičevim kozolcem. Oh! ta grenkega spomina kozolec, ki ni ostal brez posledic, da bi ga vendar nikdar ne bilo. Še očetu županu, Klanfarjevemu Tonetu, bi bilo gotovo ljubše, da bi ga sploh nikdar ne bilo. Pa kaj se hoče! Kar je, je! Cerkevno delo se je torej takrat oddalo znanemu klerikalcu za precej tisočakov višje, kakor pa je bila oferta naprednega stavbenika in posledice tega so, da ima župna cerkev v Šent Vidu toliko tisočakov dolga. Nič boljše, marveč še slabše se je baje godilo sedaj z novo šolo, kakor je pripovedoval nekoč sam gospod arhitekt, nadzorovatelj gradbe šentviške šole. Ta gospod je rekel sledeče: Šolska zgradba se je oddajala strankarsko (t. j. klerikalnemu političnemu somišljeniku) in povsod, koder se gleda na strankarstvo, mora se tudi mnogo več plačati. Tukaj bi se bilo lahko mnogo tisočakov prihranilo, ko se ne bi bilo oddajalo strankarsko. To je torej sodba g. zvedenca arhitekta o prekoračenju preračuna gradbe nove šole v Šent Vidu od 180.000 na 200.000 kron. Ime osebe, ki je bila navzoča pri tem pogovoru, je znano. Stare šolske stavbe bi se bile imele že davno prodati, kar bi gotovo značilo precej tisočakov v pokritje stroškov nove šole. Pa ker mislijo šentviški klerikalci uganjati razna klerikalna gledališča in shode v stari šoli, zato se je pa na naš račun vpeljala električna razsvetljava tudi v staro šolo. Tako delajo šentviški klerikalni osrečevalci za tebe, ubogi davkoplačevalec in to vse iz najčistejšega namena, da dosežejo svoje strankarske in sebične namene. Pokopališče se je zgradilo tudi na naš račun, pri katerem je zopet Klanfar precej »pleha« nastregel. To pokopališče se je pa kar enostavno podarilo

cerkvi, pri kateri ima zopet Klanfar svoje krepčije vmes in to oni cerkvi, ki ima vkljub bogatim dohodkom zmerom polno dolga. Za zgled pogledjmo v sosednje farne cerkve, ki so bogate na denarju in okrasu z majhnimi dohodki, na pr. v Šmartnem pod Šmarno goro. Tam ima 1 kre. več teka nego pri nas goldinar. Kaj se hoče, so pač različni gospodarji. Za to pokopališče je pa Zabret uvedel mastne dohodke. To pa zopet iz najčistejšega namena: »Kmet zopet plačaj!« Tukaj se tedaj vidi, kako si šentviški klerikaleci podajajo roke. Vidi se pa tudi, da pri takem strankarskem gospodarstvu mora prej ali slej priti do poloma. Nasledke nosi pa zmerom davkoplačevalce sam. Tudi v Šent Vidu baje že nekje poka. Zato pa se Zabret pripravlja na odhod iz Šent Vida. O njegovem odhodu, ki je gotova stvar, prihodnjič kaj več. Za danes že vidimo toliko, kaj nam je storiti s temi ljudmi, ki so nam naprtili toliko stesnočakov dolga v Šent Vidu, kakor na primer pri cerkvi, pokopališču, novi žoli itd. Saj ni več daleč čas, ko se bo laško obračunalo s temi ljudmi pri občinskih volitvah. Zato pa, možje volilci, izvolite v obč. odbor može, ki imajo dovolj sposobnosti za to, da bodo lahko tem ljudem stopili malo na prste. Tega se šentviški klerikaleci boje, zato pa tako velik odpor od njih strani. Volilci, ne dajte se od nikogar voditi, volite po svoji razsodnosti, če vas tudi gospod župnik Zabret pri občinski seji nahruli s »kahlami«.

o Dolenjske novice o

d Odsek litijsko-šmartinskega Sokola na Vačah ima v nedeljo, dne 14. januarja t. l. ob 4. popoldne svoj II. redni občni zbor, ki se vrši v telovadnici z običajnim dnevnim redom. Bratje in prijatelji Sokola, udeležite se tega občenega zbora polnoštevilno. — Na zdar!

d Iz Roviš pri Vačah. Gosp. urednik! Pred več meseci ste v svojem listu priobčili med drugim tudi o nekem našem vaščanu, češ, da slabo ravna s svojo ženo in da je imel pri sodišču obravnavo radi nekkih sliv. Poročam Vam, da tisto poročilo sloni na pomanjkljivih informacijah. Poročam šele sedaj, ker nisem preje izvedel za to. Ker vem, da ne marate nikomur delati krivice, upam, da sprejmete to pojasnilo. Mož, ki so mu razmere znane.

d Šent Vid pri Zatičini. V nedeljo popoldne, ko so imele Marijine device shod, je kaplan Jernej na prižnici tako hvalil klerikalne in grajal napredne časopise, da je bil ves penast, od same jeze pa tako rdeč kot nov pipec. Ker mu je preveč naraslo napredno časopisje, je rekel, da tisto dekle, ki bere »Slovenski Narod« ali njegovega brata, ki je ravno tak, mislil je na »Slovenski Dom«, ne dobi pri spovedi odveze. Učil jih je tudi, kako naj agitirajo za klerikalno časopisje in kako naj starše prigovarjajo in odpravijo napredne časopise.

Pustite, Jernej, naš in naše časopise pri miru kakor vas tudi mi puščamo, ako ne, vam tudi mi lahko kaj posvetimo!

d Iz Doberniškega kota. »Lep dan je danes,« tako se je pohvalila Brnadova mati iz Kneževasi, ko je došla svojo sosedo, gredečo od maše. »Prav lep je res,« ji odgovori sosedo. »Ali vprašati te moram,« nadaljuje, »če si slišala prelepo petje danes v cerkvi.« »Oho, slišala sem, slišala,« odgovori Brnadovka. »Prav mi lo se mi je storilo pri sreči, ko je tako pretresljivo lepo pelo naše »Izobraževalno društvo«. Prav veseli me, ko se je moj sin Jože tako lepo naučil. Glej, prej ni imel nobenega glasu, zdaj pa naenkrat tako zahrešči, kakor... (mislila je reči suha lesa, a ker se je bala, da bi ne osramotila svojega ljubega Joška, je rajši molčala). Prav lepo izobraženost je dosegel moj sinček. Lahko bo še tako pel, da bo s svojim prelepim petjem klical k sebi vsa dekleta. Prej je imel slab talent, ali sedaj so ga pa že popravili naš gospod Golob. Prav močno so jih porihitali ta gospod po naši dolini. Njih sreča, da so začeli pri fantih, ne pri dekletih. — Pa srečna ostani!«

d Boštanj. Miroljubni so Boštanjčani, nikomur nič žalega ne store, a vendar se dobe brezvestni ljudje, ki jih v svojem glasilu »Domoljuba« napadajo, obrekujejo in čeznje lažejo. Pustili smo jih dosedaj — nespametno se nam je zdelo, prerekati se s takimi ljudmi. — Bližajo se občinske volitve, in kakor povsod, divjajo tudi tukaj klerikaleci, na čelu jim župnik s svojim štabom. In da bi volilce preslepili, poslužujejo se najnesramnejših laži. Tako govore okoli in v »Domoljuba« pišejo, da občina Boštanj plačuje največ davka, to je občinskih doklad. Z lahko vestjo prepuščamo to govoricu volilcem — pozivamo jih pa, naj se o tem sami prepričajo. Kar v davkarijo v Radeče naj grede in videli bodo, da plačuje občina Boštanj 50%, Št. Janž 68%, Radeče 70%, Št. Jur in sicer po farah od 86 do 100%. — Prepričali se bodo pa obenem, da dopisnik »Domoljuba« grdo laže, a kar je glavno, sprevideli bodo, da ravno občine, v katerih gospodujejo klerikaleci, plačujejo največ doklad. Saj ni čuda, kar župnik ali kak kaplanče predlaga, klerikalni odborniki pokimajo (»kimavec« je opravičen ljudski izraz za take) in ti ubogi kmet plačuj, da boš črn — in če več ne zmaguješ, primoran si domačo grudo zapustiti in v tujini trdo kruh služiti. Tudi naš župnik, ki se sedaj pred volitvijo laska okoli volilcev, in se razglasuje, kako dober prijatelj je kmetov, ima to slabost. Naj ne misli, da smo že pozabili, ko je pred leti zahteval za popravilo farovža okoli 16.000 kron. In ko bi imel on takrat večino »kimavec« na svoji strani, plačevali bi mi kmetje, da bi bilo joj! Da, potem bi se pač reklo: Boštanj plačuje največ davkov. Pa mislite, kmetovalci, da bi bilo sedaj kaj boljše, ako bi dobil on premoč v občinskem odboru? Ne verujte tega, on že ve, za kaj

se peha. — Ako bi bil župnik res tako naklonjen občini, zakaj pa ne plača nič občinskega davka, saj ima malokdo tako lepo in dobičkanosno posestvo kakor ravno on. Niti fička ne bi dal občini — a imeti hoče odločilno besedo. Ukazovati, to mi storite, to popravite, za to toliko in toliko plačajte — je lahko, a trdo prislužene kronice šteti — je težko.

d Iz Boštanja. Božično nedeljo je kaplan naznanil, naj pridejo na Štefanovo v velikem številu k pridigi, da jim »oči odpre« o »Slovenskem Domu«. Da jih čim več privabi, je zatrjeval, da ne bo zabavljaj. Pa ni držal besede — ali pa nima toliko čuta dostojnosti — da ne smatra besed, kakor brezverec, pasjeverec in druge za žaljive. No, gosp. urednik in pisci »Slovenskega Doma« mu že lahko dokažejo, da tako očitjanje in obrekovanje ni dopustno in ne spada v cerkev, kjer bi se imel razlagati le Kristusov nauk. Njegovo psovanje pa je imelo ta učinek, da se je prav tisti dan naročilo veliko novih naročnikov na »Slovenski Dom«, saj je vsak željen čitati časopis, ki se ga duhovniki toliko boje. Le pridno naročavajte in čitajte časopis »Slov. Dom« in prepričali se bode, da ni brezveren, ker ne piše nič proti veri — pač pa graja slabo klerikalno gospodarstvo z deželnim premoženjem, razkrinkava kruto nasilno postopanje proti vsakemu, ki se v prahu ne valja pred njimi — in obsoja nepravilna, nepoštena in protizakonita dejanja, ki jih klerikaleci zagreše. Res, da bi ljudstvo to zvedelo — tega se boje, boje — ker imajo strah pred ljudskim glasom — ljudsko sodbo, in le zato tako preganjajo pošten, napreden kmečki list »Slovenski Dom«.

d Iz Boštanja. Z medeno sladkimi obljubami skušajo loviti naši klerikaleci neodvisne volilce na svoj lim. Župnik pritiska na take strune, da kimavske večje plešejo okrog njega, kakor v omotici: Vsak bo občinski odbornik, županov bo več. Seveda, če se obljube ne spremenijo v prazno peno. Saj ni treba, da bi bil kdo mož-beseda. Župnik je več kakor vsi neodvisni volilci, najbrž zato, ker nič občinskih doklad ne plačuje. Nekomu je odpovedal posojilo, ker je čital »Slovenski Dom«. Ali ni rekel boštanjski spovednik v cerkvi: »Kletev ni greh, nič, nič ni greh; samo čitanje »Slovenskega Doma« je greh« in je dal »ta suho«. Ali niso še župnikovi »lepi« letaki vsem v živem spominu? Kdo dela razpor in prepir? Kaj mar za blagor faranov tistemu, ki skrbi samo za svoj trebuh, nam pa obljublja le plačilo onega sveta in celo pri tem se mu bolj mudi čevlje preobuti, kakor umirajočega obhajati. Zdaj pa bo povzdignil oči proti nebu in rekel: »Mučenik sem, glejte, kako me napadajo.« In kimaveci se bodo trkali na nedolžne prsi, rekoč: Mi bomo rešili župnika; volili bomo samo take može, ki bodo sezidali kaplanijo, da »učeni« kaplanček v skušnjavo ne pade, župnik pa bo dobil lahko pregna-

no Pepco nazaj. In zopet se bo peljal župnik s Pepco skozi Boštanj, Boštanjčani pa bodo klicali: Slava Kerinčku!

d Iz Radovjice. »Slovenčev« dopisnik z dne 22. decembra 1811 trobenta, kako sijajno da je zmagala takozvana S. L. S. pri zadnjih občinskih volitvah. Resnici na ljubo je pač ta zmaga prokleta klaverna, ker prišli se v odbor štirje napredni kmetje vkljub vsem nasilstvom, s katerimi se je posebno odlikoval »Nežin beli« ter še nekaj drugih podrepnikov. Že pri prvem nastopu samostojne kmetijske stranke je dovolj dokaza, da so se nasitili samovlastnega delovanja župnikovega. Čudimo se temu Kristusovemu namestniku, ki ima vedno ljubezen na jeziku, jo pa pri razdelitvi raznih deželnih podpor popolnoma zataji. Upamo, da je dovolj dokazov in da se bodo Radovci odslej ogibali teh ljudskih škodljivcev. Zato, možje, na noge in pri bodočih volitvah pokažite, da tisti, ki plača davek, naj tudi bode gospodar v svoji občini! — Na svidenje!

d Iz Šentjanža na Dolenjskem. Več časa so vladale zelo čudne razmere v našem župnišču. Tja so rade zahajale razne izbrane device. Ena izmed njih je bila celo prednica Marijine družbe. Pri prejšnjem župniku je prednica in še dve njeni prijateljici popivala z župnikom celo pozno v noč. Potem jih je šel spremit. Zakaj jim ni dal prenočišča? Pričakovali smo pa, da bo ta župnik pometel te smeti. Toda bridko smo se varali. Gospod župnik je baje rekel, da je prednica jako ponižno in pobožno dekle. Mora že vedeti. Če je šentjanški Marijini družbi to vseč, nam tudi prav. Kakor kdo postelje, tako pa leži.

Fant od fare.

d Št. Janž na Dolenjskem. Komaj je ena kvatra, odkar je prišel k nam že znani župnik Ludovik Bajec, kateri se je prav prijaznega pokazal. A sedaj se je pa pričel raztegovati in rogoviliti med prej mirnim ljudstvom, kakor jež v brlogu pri lisi. Kdor ni klerikalec, je pri njem brezvece, kakor da bi se smelo samo v klerikalni stranki politizirati. Na novega leta dan je pri shodu Marijine družbe zopet hujskal in prosil Marijine družbarce, da naj se pokorajžijo in gredo k naročnikom »Slovenskega Doma« ter jih pregovore, da pustijo »Slovenski Dom« in naroče »Domoljub«. Posebno ima piko na nekega naprednega fanta iz bližnje vasi ter ga družbarcem malo opisal, rekoč: »V bližnji vasi je en fant, ki je naročnik »Slovenskega Doma«. V njegovi hiši se zbira nedorasla mladina ter jim čita »Slovenski Dom« in s tem mladino pohujšuje, odvrča od dobrega ter napeljuje k slabemu.« Mi pa poznamo tega fanta in tudi kakšna mladina se pri njem zbira. Nobeden ni pod 16 let star in po našem mnenju sme taka mladina že tudi spoznavati farsko politiko. Če se pohujšuje, se pohujšuje v cerkvi, kjer se politizira, mesto da bi se božja beseda oznanjevala. G. Bajec! Kristus ni poznal

politike in tudi vi, ko ste njegov namestnik, je najlepše, da jo obesite v dimnik. Ljudje se hudujejo nad tem vašim postopanjem in pravijo, da bodo obisk vaših pridig opustili, če boste še politiko nadaljevati. S takim postopanjem mora na vsak način priti do brezvece po duhovnikih, če pomislimo, kako dela naš Bajec. On pravi: »Vsak, ki je naprednjak in ki je naročen na napredno časopisje, ogoljufa prvič: pri spovedi spovednika in drugič: naredi dvakratni božji rop, ker je napredno časopisje brezversko.« Mi pa pravimo — kakor se je sam izrazil, da bo dobil od škofa dovoljenje, da bo smel čitati napredno časopisje — da le naj naroči »Slovenski Dom«, »Slovenski Narod« ter nam takoj dokaže, v katerem članku bode kaj protiverskega. Sicer pa duhoven ne sme čitati tako časopisje, ko je v večno pogubljenje vsakomur. Če napredni listi kakega malovrednega duhovnika, kakršno figuro tudi naš Bajec kaže, in kakega farskega podrepnika malo okrtati ter klerikalno slabo gospodarstvo in njegovo hinavščino odkrije, ni nikakor proti veri, saj gre le proti osebam, proti zanikernim duhovnom, vera pa zaraditega prav nič ne trpi. Davkoplačevalci moramo vse plačati, tudi delotrebni župniki se rede na naš račun in zakaj bi potemtakem tudi mi ne imeli nekaj pravic, do katerih pridemo le, če se držimo naukov naprednega časopisja.

d Iz Št. Ruperta. Čuki s pretepalnim orodjem ali Štrajharjeva vzgoja. Na Štefanov dan je peljal kaplan svoje vzor-fante v presedlano gostilno »Jaki«. Predno naprej povemo, moramo še tega Jakija popisati. Nekoč je rekel isti Jaki našemu fajmoštru krava, njegov oče mu je pred nosom vrata zaprl in njegov brat mu je dežnik nastavil, kakor se nastavi kravi, da se ustraši. Če se ne spominjajo župnik in Jaki tega, naj se spomnijo na predzadnji misijon v Št. Rupertu. Torej tak »reven« kristjan je bil takrat ta Jaki in danes ni nič boljši, samo presedlal je, ker tako bolj kaže. Torej v tej gostilni so se napili vzor-fantje. En vzor-vojak je kazal bajonet. Stepsti so se hoteli namreč med seboj. Pa so se premislili in prihranili svoja orodja, »gvihte«, od ur menda, kladiiva in nože za boljšo priliko. In ta prilika se je pokazala, ko je Jaki moral gostilno zapreti. Prav po kaplansko so napadli fante (nečuke) in jih obdelavali s svojim »orodjem«. Tudi gnojne vile so jim prišle prav. Nekaj tistega orodja so pogubili, in četudi v večini, so jo pobirali proti Vrhu. Vino in vzgoja sta jih pa prignala nazaj, in ker se ni nihče oglašil več na njihovo »auf« in »lauf«, so pretepli nad 50 let starega moža, da je moral bežati, poleg tega so napadli še nekega moža, a ko jih ta vpraša, če jih je kaplan tako učil, so ga pustili. Tako se je godilo na Štefanov večer, podobno se godi večkrat, a vsak večer pa se sliši vpitje in razgrajanje v njihovem »domu« in marsikdo pravi, da so v Št. Rupertu nastopili

časi pretefov in razbijanja. Seveda bo rekel kaplan, saj so se tudi preje. Da, tudi, a kaplani jih niso vzgajali, ker kaplanov poklic je bil vzvišen in se ni bavil s takimi »kulturnimi« reči. — Zadnjič je pohvalil kaplan v »Domoljubu«, da je neki liberalcec daroval tukajšnjim Orlom 30 kron. Pristavimo, ker je bil primoran, sicer tako ničesar ne dobe. Kaže pa Štefanov dan, da ste menda kar za tistih 30 kron Jakija bogatejšega napravili. Štrajharjevo delo se kaže povsod! Več drugič!

d Iz Krškega. Proti obč. volitvam v Krškem je vložen protest radi različnih nepravilnosti. Brezimni dopisnik v »Domoljubu« gobeza nekaj o mlečnozobih fantalinih! Ali ne veste, blagoslovljeni dopisun, koliko fantalinov je hotelo voliti za vašo stranko, ki še niso niti po 20 let stari? Koliko sleparij imate na vesti! Volili so mrlič, Amerikanci, pooblaščenec po večkrat itd. Klicali ste ljudi k sebi, da vam prodajo dušo za čašo vina. Kopitar naj ne govori o mlečnozobih fantalinih, ko je sam za ušesi moker. Kopitarija, kurentstvo in sv. Žust — vsega hudega reši nas, o Gospod!

d Iz Bučke. Naš bučenski patron, upokojen katehet Komljanec, je vendar dovolil našemu županu volitve razglasiti in se bodo vršile 18. januarja tega leta, če si gospod Komljanec še kaj ne premislijo. Ako bodo pa ti grdi liberalci začeli še enkrat tako rogoviliti kot se pri volilnih imenikih vse prenapredili in samih liberalcev čez sto reklamirali, potem bodo gospod Komljanec gotovo svojo vsegamogočnost še enkrat pokazali. Sedaj so za dva meseca volitve odridnili, če se pa ujeze, jih utegnejo kar za celo leto na stran položiti. Gospod Komljanec so čez vse Bučkanarje najbolj »kunštni«. Če le vrag ni, tak' v kratkem bodo gospod Komljanec tudi župan, tedaj gorje vam liberalci in njih nasprotniki, posebno gorje onemu, ki po njih misli dopise kuje v »Slov. Domu« — takole na primer kot jaz, a žalibog, gospod Komljanec imajo — narobe prav. No pa, če postanejo res župan, no, no, no, potlej pa že, potlej želimo mnogo uspeha. Posojilnico so dosegli, poštni rog so res nekje pozabili, a vodovod imajo baje že v žepu, sedaj pa, če postanejo še župan — !!! Tedaj zbogom liberalci! — O srečna Bučka, potem pa nam ni treba več skrbeti, kaj bomo pili ali jedli, gospod Komljanec hočejo preskrbeti za nas še vse kaj drugega, kar so obljubili onemu pri Selaku. Janez, veseli se: če postanejo gospod Komljanec župan, tak' bodo tebe pervega v golažu pohrustali. Zato pa: na delo 18. januarja! — Oj srečna Bučka!

d Iz Bučke. Volitve za novi občinski odbor se bodo na Bučki vršile dne 18. t. m. Klerikalne priprave so završene. Reklamacije so bile rešene že koncem oktobra. Tedaj je gotovo že čas, da se tudi na Bučki zganemo. Gospod Komljanec hoče na vsak način spraviti našo občino pod ja-

rem klerikalizma. Če se mu to tudi posreči, je pa druga reč. Pred vsem bodi omejeno, da Komljanec gleda le na čast in nadvlado v občini. Njemu nič mar, če ni za sol, za kruh, za zabelo, za davke, za obleko itd. On tako ali tako potegne svoje tisočake, ti kmet pa nič, vrhu tega pa g. Komljanec lepo poleti v senci sedi pa študira, kako bi nas kmete na zimo na led speljal. Dragi Bučkijanarji, to je, kar nam da misliti, kar nam sili pero v roke. On, ki niti vinarja ne plača občinskega davka, on nas hoče komandirati, on hoče veljati vse, on hoče pa tudi iz nas narediti prave — sužnje, berače! Do sedaj smo pod vlado klerikalizma 10.000 K dolžni, v dobi treh let; in če zmaga Komljanec, ali veste kmetje, kaj pride? Nov vodovod, ki nas bo stal nič manj kot 120.000 K. Sedaj je čas premisliti, sedaj govorimo! Sedanja vlada treh let je imenovana Reboljeva, a ker je jako nespreten gospodar, nam je vseeno 10.000 K dolga nakopal na vrat. Pa naj dne 18. januarja zmaga Komljanec, oho! to ti je možak drugačen kot Rebolj, za kmeta oguliti, on bode z nami kmeti pa še drugače naredil kot Rebolj. Saj poznamo vse bučenske Komljance in če ta dobi občino v roke, tedaj gorje tebi bučenski kmet. Tedaj se bo sklepalo, podiralo, trgalo, kopalo, vozilo, streljalo, zidalo, — pilo — plačevalo, pa tudi prodajalo, z eno besedo: boben je že pripravljen za nas kmete. In nazadnje gorje! Že sedaj imate zgled: farovške hleve, župnišče itd., pa to še ni vse nič. Komljanec bo pa vse drugače naredil, on ne gleda ne na brata, ne na prijatelja, ne na soseda, ne na rojaka, ne na reveža, ne na dolgove, katerih je naša občina polna kot berač uši. On se zaveda: jaz sem gospod, meni se mora slepo pokoravati vse kar leze in gre, in če ne, tedaj —!!! — Dne 18. januarja, dragi bučenski kmetje, odprite oči, stopite kot en mož vsi v močno kolono, ne dajte se pregovoriti nobenemu, ampak volite može, katere vam priporoča samostojna kmečka stranka. — Bodite edini, bodite pa tudi zavedni, zavedajte se, da leži naš dobrobit v vaših rokah. Naj ne bode ta dan moža med nami, ki ne bi volil napredno. Tisto medsebojno sovrašтво naj ta dan preneha in naj bode edinost na mestu med nami. Kajti nesloga je smrt vsaki stranki. Saj veste, da če klerikalizem zmaga, tedaj gorje Bučki, a prepozno bo. Še enkrat: možje, v vaših rokah je usoda bučenske občine, ali jo hočete rešiti, ali pogubiti, ali ji hočete dati novega življenja ali smrt. To je v vaših rokah. Možje! Ako zmagajo klerikalci, tedaj je bučenski kmet gospodarsko popolnoma uničen, za vedno. Možje! Bog je z nami, in sreča junaška, vsi ta dan na volišče, in če bomo volili vsi edini med seboj in če bog da, se bomo še rešili pravočasno, ako pa sedaj pade, pade za vedno.

Bučenski kmet.

d **Z Rake na Dolenjskem.** V zadnjem »Slovenskem Domu« je objavil raški do-

pisnik neresnično poročilo o oddaji kurjave in snaženja tukajšnjih šolskih prostorov. Ker sem bil pri oddaji kot član krajnega šolskega sveta navzoč in se čutim vsled tega prizadetega, podajam sledeče pojasnilo: Da se je postavil v proračun za leto 1912 višji znesek za kurjavo in snaženje šolskih prostorov, sem povzročil jaz s svojim predlogom pri seji krajnega šolskega sveta meseca oktobra in ne g. Bon. Predlagal sem pa višji znesek zato, ker se bodo morale šolske sobe snažiti zanaprej vsak dan in ne le trikrat na teden, kakor je bilo doslej v navadi. Kar se tiče izmišljene grožnje z ovadbo na c. kr. okrajno glavarstvo, pa moram konstatirati, da je bilo oddano snaženje dne 10. decembra 1911 popolnoma pravilno in se ni bilo bati nikomur ovadbe, oziroma kakršnihkoli posledic. G. Pavloviču se ni oddalo snaženje šolskih prostorov pod roko, ampak zato, ker ni bilo nobenega konkurenta, dasi smo čakali z dražbo dober četrt ure in je gosp. Bon celo poslal po gosp. J., o katerem smo izvedeli, da se namerava udeležiti dražbe. Da se je dražba 17. decembra 1911 obnovila, je zasluga g. Bona, ki je ponudil gosp. Pavloviču, ako odstopi, iz svojega žepa 50 K. G. Pavlovič je odklonil 50 K, a je odstopil samo zato, da se nam ne bi očitala nečastna zahrbtnost. Da se je pa oddalo snaženje pri drugi dražbi kar za 200 K ceneje, to je pa zasluga g. T., ki se je vsedel nehote na limanice in bo moral, dasi se že davno kesa, za 300 K skozi celo leto snažiti obširne šolske prostore in kuriti v petih sobah. Čutil sem se dolžnega, pojasniti to zadevo, in sicer samo resnici na ljubo. — Končno bi pa še svetoval Račanom, naj opuste malenkostne osebnosti, ker to nikakor ni napredni stvari v korist. Kje na svetu je še taka vas, da se niti dva soseda ne razumeta! Koristen je boj, toda ne sme biti oseben! Podajte si roke in složno nastopajte za skupne koristi! Osebni boji in boji za prazni »nič« še niso nikomur pripomogli do veljave. — Na **R a k i**, dne 10. januarja 1912. — **Janko Golob**, nadučitelj.

o Gorenjske novice o

g **Iz Sore.** Že dalj časa slišim tupaťam, da sumničijo mene glede dopisov »Iz Sore« v »Slov. Domu« in menda tudi glede onih v »Slov. Narodu«, češ, da jih jaz pišem, oziroma, da sem z njimi v zvezi. A ne vem kako je moči priti do tega zaključka? Sicer sem gosp. župniku to že povedal, a ker me le še naprej napadajo in sem od gosp. župana izvedel, da zlasti gosp. župnik ne verjame, da bi jaz ne bil dopisnik, sem primoran stvar pojasniti v »Slovenskem Domu«, ker poleg mene vesta le še urednik tega lista kakor tudi »Slov. Naroda«, da sem v tem oziru nedolžen. Kakor slišim, me sumničijo radi tega, ker sem baje v cerkvi zapisaval pridige in potem dajal v »Slov. Dom« oziroma v »Slovenski Narod«. »Ne sodite, da ne boste sojeni,« je

rekel Kristus, a vi pobožneži, menda ne poznate tega stavka, sicer bi me zlasti pri gosp. župniku ne tožili, da »pišem pridige.« Oni opravljivci naj bi prišli k orglam prej pogledat, kaj pišem, potem tožiti, če se že mora. Ne tajim, da nisem med pridigo pisal, a je treba vprašati, kaj sem pisal. No, in kaj je bilo? Nekaterokrat sem sestavil par akordov, ker mi je prišel pod roko prazen notni papir, drugokrat pa sem dokončaval neko francosko nalogo. To je bilo vse in to tudi pričajo pevci in pevke. Vi ste grešili, ne jaz! Kaj pa gledate mene, pridigo poslušajte! V cerkvi se ne sme ozirati! Sicer pa, če bi res hotel pisati vsebino pridig za »Slov. Dom«, bi to vendar pisal doma, na samem, ne pa v cerkvi, kjer me lahko marsikdo opazuje. Upam, da bo ta moj prvi spis v časopisu, odkar bivam v Sori, zadostoval za dokaz nedolžnosti glede dopisov »Iz Sore« ter me pustite v miru, kot vas pustim jaz v miru. Če pa hočete prepir, pa obrekujte naprej.

Zvonovi zvonite,

če nočete, pa p'žite!

Končno prosim še slavno uredništvo tega lista, potrjenja, da nisem v nikaki zvezi z dotičnimi dopisi in da sem v tem oziru nedolžen. — **Al. Ponikvar**, nadučitelj. — (Potrjujemo! — Uredništvo.)

g **Trata v Poljanski dolini.** Kar je »Slovenec objavil v notici o liberalnem nasilju za časa občinskih volitev, je bilo ravno nasprotno res. Kar se tiče nasilja, je bilo vse od klerikalcev uprizorjeno. Pri volitvah je zmagala klerikalna uš, seveda siloviti pritisk od strani novodobnih farižejev, ker so delali na vse mogoče načine v cerkvi in pa tudi po hišah. Obletali so po večkrat vso občino in kričali, da je vera v nevarnosti, pa celo takšne smo videli v njih vrstah, ki se jim lahko očita kriva prisega ter takšne, ki so se zaradi predolgih prstov v zaporu pisati učili. Kaj ne, to je bila vzorna družba? Tratarci bomo pa zdaj imeli jako dobro »zažihrano« vero, lahko je ponosna klerikalna uš. Torej, res je, kar je rekel na dan volitve neki mož klerikalcu Mraku, po domače Preku, ko je prirogovilil nad mirne goste: »Liberalca je bog ustvaril, klerikalna uš se je pa zalegla v smeteh in pa v kurjevicah; zato je pa tako raznesljiva, da vsa njena podjetja takoj propadejo, pa še z velikimi izgubami, kar jih je pa še, so pa na slabih nogah.« Torej je čisto na preprost način klerikalna uš dobila ime, kakršno je najbolj prikladno.

g **Iz Selc.** Pretekli teden je naš župnik Rožnik odšel od nas v Doberniče na Dolenjskem. Ko je odhajal, je marsikatera terejalka brisala solze. Velika žalost je vladala med njegovimi podrepniki in še zvonovi so hoteli le na ta način peti pri njegovem odhodu, kakor da bi se Tomaža spremilo k večnemu počitku. Sedaj se ljudje povprašujejo, zakaj je šel Rožnik iz dobre selške fare na slabšo faro? Eni pravijo, da se bo to še le čez kaj let zvedelo

in drugi zopet trdijo, da je šel zategadelj iz Sele, ker »kšeft« ni šel več. Njegova kupčija z jajci se je uprla; nova cerkev se ne bo zidala, ker so farani rekli, da je še ta dobra; posekani so farovski gozdi. Eno parcelo je tako polbiral, da bi jo še Tajček v Škofji Loki tako čisto ne obril. Ni bilo pa dosti, da je posekal farovške gozde, stegnil se je še celo čez mejo. Gosp. F. Šlibarju je posekal več smrek. Ako bi bil imel tička Tomaža kak drugi tako v rokah, kakor ga je imel gosp. F. Šlibar, bi mu bil že pokazal, počim so čez mejo posekane smreke. Gosp. Šlibar se je pa držal le Kristusovega nauka, da je naredil dobro za veliko slabega. Mi smo tudi tega mnenja, da je Rožnik zategadelj pustil našo faro, ker je videl, da se v našem farovžu ne bo kmalo več toliko denarja prekladalo, kakor se ga je zadnja leta, ko je pobiral po hišah (takrat so bile tudi dobre liberalne hiše) in pri izpraševanju za popraviljanje cerkve. Sedaj pride vprašanje, kam je šel ves ta nabrani denar? To vemo, da je dal gosp. Rožnik od tega denarja tisoč kron židarskemu podjetniku, po imenu Mollinaro, da je cerkev tako popacal, da bi se nad temi marogami zjokali svetniki in svetnice, če bi ne bili leseni. To delo bi bil naredil naš židarski mojster M. za polovico manjšo ceno in bi bil pobelil cerkev vsaj čedno. Dal je tudi poslikati žalno kapelo kakor »Union« v Ljubljani, kar je stalo na stotine kron. Škofu pa to slikarstvo ni bilo po godi in kapela se je zopet preslikala, kar je stalo vnovič več sto kron. Dragi farani! Tako je delal gosp. Rožnik z našim težko prisluzenim denarjem. Ko je na Novega leta dan na prižnici jemal slovo od svojih backov (od nas naprednjakov se je tako že prejšnjo nedeljo jako na lep način poslovil), smo pričakovali, da nam bo tudi od računov kaj povedal; pa kako smo se varali, od računov ni bilo nič slišati. Ne vemo nič, kam je z ostalimi tisočaki kron. Je-li prišel bog »Pobasaj« do njih? Od ključarjev o tem tudi ne upamo ničesar zvedeti, ker dvomimo, da bi kateri znal dalje šteti kakor do pet. Nekoč je rekel neki mož faran, da je gotovo sv. Peter, to je patron naše cerkve, pijanec, ker mu ne zaleže noben denar. Če ne bodemo nič zvedeli, kaj je z ostalimi tisočaki, bomo vsi farani le tega mnenja, da jih je sv. Peter zacehal.

g Slovensko telovadno društvo »Sokol« v Železnikih priredi v nedeljo, dne 21. januarja ob 7. zvečer velik plesni venček v dvorani brata G. Thalerja, na katerega se vsi prijatelji društva vljudno vabijo.

g Železniki. V dveh »Domoljubih« je že znani dopisun naklestil tistega Korelna, ki ovira klerikalne prvake, da ne morejo delati kakor bi radi in zato pa v »Domoljubu« ž njim. Jej, to je pa fest, zdaj smo ga pa dali, pravijo klerikalci, toda nič ne pomaga, Korel jim je vedno in povsod za petami in zato so že vsi zbegani postali. Morda bi kaj pomagalo, ako bi ga še namalali

v »Domoljubu«, sredstva so že vsa porabili. Zdaj je v Železnikih vsega vzrok ta Korel, in če farovška kura ne bo mogla jajca znesti, pa se bo mežnarica že jezila in pravila okrog, da je Korel »uržah«. Klerikalci pišejo v »Domoljubu« tudi, da je naš Korel silen mož, ker je bil Krpan še muha proti njemu. Res, pomilovanja vredni so naši pristaši mogočne S. L. S., ker imajo vedno opraviti s tem silnim Korelnom, ki je menda zdaj celo še na sveto struno udaril. Zakaj pa bi Korel ne smel tudi po sveti struni brenkati, ako lepo poje! Pustimo vsakemu svoje, ker brez božje volje tudi človeški las ne pade z glave. Sploh, smešni so naši klerikalci, vedno vpijejo in pišejo po »Domoljubu«, da so gotovi zmage pri občinskih volitvah, kar pa gotovo niti sami sebi ne verjamejo in če bodo pri volitvah propadli, bo pa zopet Korel vzrok — no saj ne bo vedno po krivici obsojen.

—k.

g Iz Železnikov. Ko je »Domoljub« zadnjikrat v letu 1911 izšel, je zapel slavo našem županu Lotriču ali po domače Renoveu. To je torej mož, ki je po svoji pravičnosti in objektivnosti daleč okrog znan. Tako piše ta katoliški »Domoljub«, in kdor pozna Renovea, vsak prav dobro ve, da prav po katoliško »Domoljub« laže. Nekako pred 15. leti se je ustanovilo v Železnikih konsumno društvo in ljudstvo je bilo že mnenja, da se je pričela zlata doba. Res se je pričela zlata doba, toda le za one, ki so prej v pomanjkanju živeli in z ustanovitvijo konsumnega društva prišli k polnim jaslim. Predsednikom je bil takoj izpočetka izvoljen vsled pravičnosti daleč okrog znani sedanji župan Lotrič, ki se je po večletnem delovanju kot predsednik polastil slednjič tudi društva, oziroma lepe nove društvene hiše, ki je bila prej last vseh društvenikov. Hiša konsumnega društva je bila sezidana iz žuljev društvenih članov in čigava je danes ona hiša —? Še danes imajo mnogi člani hranjene listke iz konsumnega društva, kateri so jim bili dani kot dokument za izplačilo dividend. Kje je dividenda? Dobili je niso in je ne bodo. Ob sebi umevno je tudi dividenda preminila in zaman je bilo pričakovanje, brez vrednosti so postali listki po zaslugi in pravičnosti predsednika bivšega konsumnega društva. Konsumno društvo je razpadlo in hiša vendar ostala — toda komu in na kak način je bila prodana. Ali je bila javna dražba pravilno razglašena in ali so to sploh vedeli vsaj vsi člani društva, katero uro in kdaj bo dražba. Pričakujemo, da nam bode o tem pojasnil sedaj župan, ki je vsled svoje pravičnosti in objektivnosti daleč okrog znan. Ker pa tudi gospod župnik Marčič prav rad na dopise v »Slovenskem Domu« odgovarja na prižnici, ga prosimo, naj nam nekoliko razloži to zadevo, ker sta se ž županom Lotričem gotovo že kaj pomenila, kakšno korist je imelo ljudstvo od bivšega konsumnega društva in kakšno sedanji župan Lotrič. —

Dalje vprašamo, koliko je prigospodaril članom bivšega konsumnega društva sedanji župan Lotrič skozi mnoga leta. Tukaj naj »Domoljubov« dopisun pomoči pero v tintnik in razloži zasluge tako pravičnega Renovea. Čast, komur čast! Gotovo, da pri občini ni mogoče tako delati kakor bi bilo morda vseč Renoveu, ker tu ima napredna stranka postavljeno stražo štirih mož, ki župan pogosto poveša oči pred njimi. Zato pa klerikalni koritarji blatijo in zaničujejo poštene može ter jim pri tem delu pomaga še sam župnik, da bi lažje ljudstvo preslepili, toda ne bo šlo! Prepozno je prišel Marčič v Železnike in zaman njegov trud. Ljudstvo, ki zna po večini že samostojno misliti, se ne bo dalo ujeti Renoveu v past, če tudi mu jo pomaga nastavljeni gosp. župnik. »Domoljubovemu« dopisniku pa svetujemo, naj še naprej hvali daleč naokrog znanega Renovea, ker to je naši stranki samo v korist. Na razne druge čenče pa »Domoljubu« ni vredno odgovarjati, ker piše raznih člankov v »Domoljubu« najbrže ni katoličan in z ljudmi, ki hočejo z verskimi reči samo mešetariti, se ne spuščamo v polemiko.

g Luže pri Kranju je najnaprednejša vas ne samo velike šenčurske občine, ampak morda cele kranjske dežele sploh. Dasi se se potili klerikalci od hiše do hiše, vendar so dobili vsega skupaj v naši vasi celih pet, reci pet glasov. Na čelu vseh agitatorjev je stal, po svojih finih manirah poznan, sedaj odišli kaplan Kmet, ki je imel za agitacijo vedno čas, za maše, katere smo mu vsako leto sproti plačevali, pa ne. Imel bi jih opraviti vsako leto sedemnajst, pa še treh ni, po biro je pa vseeno prišel. S tem je samo pokazal, da 19 mernikov ajde višje ceni kot pa sedemnajst maš; da je po njegovem mnenju bolj potrebno vzeti pot pod noge, da sedi na županskem stolčku mesto Matevža Janez, kot pa priti parkrat na Luže in opraviti duhovno daritev. Tudi ključarje so nam po volitvah zamenjali, ti seveda tako plešejo, kot jim po farovžih piskajo. Ampak kadar se bo nam zdelo, bosta pa tako zaplesala, kot bomo mi zapiskali! Njegovemu nasledniku priporočamo nekoliko manj ošabnosti, več ponižnosti — in pameti!

g Iz Cerklj na Gorenjskem. (Konec.)

Prvi je naš župnik Dolinar od Sv. Katarine, ki mu, kot se vidi, ni preveč naklonjena. Pri zatajevanju gotovih umazanih stvari je sicer vnet častilec sv. Janeza Nepomuka, še bolj vnet pa je za vdove, brez razločka, ali je stara ali mlada. Njemu naj se njegovi črni bratci zahvalijo, ako se še enkrat vidimo na volilnem bojišču. — Druga neprijetno duhteča cvetka je srborito cerkljansko kaplane, ki sliši na ime Brecljnik, po domače Breclj. Ta je agitiral v eni roki s križem, v drugi pa z bikovko — češ, če eno ne pomaga, bo pa drugo. Toda navzlic pogumu, ki ga kaže na zuna, je velik strahopetec — ponoči bi ga sam vrag ne ujel, tako urne krake ima.

Kaj ne, Brencelj — kako je bilo že takrat na Brnikih? Z volišča smo ga spodili kot paglavčka — stisnil je enostavno bikovko med noge in izginil. — Drugi njegov bratce v Gospodu je kaplan Hrovat, največji sovražnik alkohola daleč naokoli. Če ga časih izdelanega kot klado mežnar ponoči donov pripelje in on drugi dan mašo zoleži — kaj zato, saj je tu potegnjen le ta neumni kmet, ki je k njegovi maši prišel! Na dan volitev je prišel revež ob škric fraka. Silno se je togotil in skakal v zabavo vseh navzočih v enem samem škricu, češ, drugega mi je pa en liberalni kanon odgriznil — ko je bil pa revež sam tako nadelan kanon! Blagor ubogim na duhu! — Da šenturški ekspozit Čebašek pri volitvah ni mogel drugega pokazati, kot to, kar ima, je samo ob sebi umljivo; sliši se, da je šenturška cerkev samo zaradi njegove sirovosti vedno prazna. — Sicer bi pa na visokospoštovane naše pastirje v Gospodu stavili samo eno ponižno vprašanje: Kako se strinja večna gonja ponoči s kanoničnimi predpisi? Ne rečemo ničesar; noč ima svojo moč; sicer bi pa cerkljanska dva kaplana morda znala povedati iz lastnih doživljajev kakšno zanimivo storjico iz zadnjega časa . . . Kaj več o tem pa prihodnjič, ako bo potreba! — Drugi pomočniki v tem boju so bili: Jozva iz stare zaveze po domače Javornikov Tonček, ki od novega odbora dvoje pričakuje: prvič župansko čast in drugič tisto pomoč svoji ženi, katero ona že toliko let z naporom in požrtvovalnostjo svojega telesa zastonj v Dobrnjčah išče — morda se najde tako izborna moč, ki bo naredila uspeh. Malo čudno pa se nam je zdelo, ko smo zagledali med klerikalnimi agitatorji organista s kanistro in dolgimi ušesi; mož se je vedno rad šutil v napredno družbo in v njej tako čez duhovne zabavljaj, da so nas mnogokrat usesa bolele; da je zašel med klerikalne agitatorje, je nam prav; saj po svojih kvantah je že davno tja spadal in nam tudi ni bil neznan pregovor: »Spređaj liže, zadaj praska.« — Tudi dolgonogi pajk Rženov Miha je svoja semena med klerikalci ponujal; manjkalo tudi ni nesrečnega ženina Kotranovega iz Poženka, različnih mlekarjev, čevljarjev, čistiteljev tujih gozdov (kaj ne Zon!) itd itd. — škoda papirja za take plačane ničle! — Po volitvah pa so si privoščili en majhen »špas«. Privlekli so šest velikih možnarjev in jeli v čast in proslavo vseh goljufov in lažnikov pošteno streljati. Toda joj, komaj poši par strelcov, že se pokaže izza vogla strogo oko postave, ki jim možnarje konfiscira, nje same v nadaljno postopanje zapiše. Seveda so si mislili, ko smo že toliko nezakonitosti naredili, zakaj bi pa še te ne — saj nam je vse dovoljeno. In ravno tu so se pošteno opekli in tako se je cela ta volilna komedija končala z blamažo klerikalcev, ki ničesar drugega ne priča, kot kako globoko da je že ta stranka padla. Mi zremo z mirnim očesom v prihodnost. Osvobodite

tev in osamosvojitev kmeta, gospodarska in kulturna povzdiga občine in odprava surovosti in podivjanosti, kot jo uvajajo klerikalci — to je naš cilj. Ne zaničujemo nobenega za to, ker je volil klerikalno; mnogo jih je, ki ne vedo zakaj se gre, drugi so osebno vezani, tretji zopet gospodarsko odvisni. Mi bomo gledali, da bomo vsem tem pomagali; gledali bomo, da se bomo vsi skupaj na podlagi samopomoči in izobrazbe strnili v dolgo nepremagljivo vrsto v svojo in cele občine korist na podlagi gesla: »Na svoji zemlji, svoj gospod!«

Napreden cerkljanski občan.

g Iz Moravč. Daleč naokrog je znana in priljubljena Kavkova gostilna, pred katero se tudi vozniki v večjih množinah ustavljajo. Samo nekateri klerikalci so proti nji menda zato, ker je liberalna. Odkar je pa cestni odbor v klerikalnih rokah, se se pa začele pritožbe, češ, da se pred to gostilno z vozovi, kateri ostajajo, promet ovira, prišlo je to v vednost c. kr. okrajnemu glavarstvu v Kamniku, katero je bilo primorano, v to potrebno ukreniti. Tukajšnji stražmojster, ki se kliče Lazar, se je hotel najbrž klerikalcem prav po hinavsko prilizniti; primarširal je nekega dne prav moško z nekim aktom v roki neslužbeno pred omenjeno gostilno, pred katero se je ravno tisti čas nahajalo okoli deset voznikov, da poklicati gostilničarja in mu pokaže tisti akt, ki je bil, mislimo, nemško napisan, mu zapove, da »pred Vašo gostilno ne sme od sedaj zanjaprej nobeden voznik več se ustavljati, tukaj je črno na belo napisano.« Gostilničar, misleč, ta je c. kr. orožniški stražmojster, postajepoveljnik, temu moramo biti pokorni, on govori samo resnico, zaukazal je voznikom, da naj svoje vozove odstranijo. Vozniki spogledajo drug drugega, kar naenkrat jim pride na misel, peljimo mi svoje vozove pred kaplanijo, od tam nas gotovo ne bo Lazar ali pa kakšen kaplan proč spodil. Tako so tudi napravili. V kaplanijo jih pa gospodje niso nič povabili, zato so tisto mesto kmalu zapustili. Gostilničarju Orehku se je pa stvar od Lazarja nekako sumljiva zdela, mislil si je, zakaj bi pa jaz tudi ne dobil od poklicanega oblastva naravnost vednost, da se pred mojo gostilno ne sme nobeden voznik nič več ustavljati. Napravil je takoj pritožbo na c. kr. okrajno glavarstvo v Kamniku in je v kratkem dobil vednost, da c. kr. okrajno glavarstvo ni nikdar in nikoli prepovedalo, da bi se pred njegovo gostilno ne smeli vozniki ustavljati. Vprašamo javno c. kr. deželno orožniško poveljstvo v Ljubljani: 1. Ali je opravičen stražmojster Lazar izven službe z aktom priti rped gostilno in tam vršiti službo? 2. Kdo mu je dal to povelje, ker poklicano oblastvo o tem nič ne ve? 3. In odkod izhaja tisti akt, mogoče ga ni on znal dobro prebrati? Prosimo, da se ga o tem pouči, če ne, smo primorani storiti potrebne korake.

g Iz Tuhinjske doline. V Zgor. Tuhinju se je zgodilo, kar je bilo za fajmoštrove vlade pričakovati: za župana je bil 4. t. m. izvoljen prvi farovski podrepnik Žnidarček, »Martin« iz Lazov. Posestniki, vi veliki kmetje, ki imate po 12 do 14 repov živine v hlevu, vi tuhinjski gostilničarji, vi največji davkoplačevalci — izročili ste za več let občinsko gospodarstvo na milost in nemilost v roke širokoustnemu Žnidarčku iz Lazov in njegovemu duševnemu vodniku v farovžu. Vsi drugi ste odveč, za staro šaro, fajmošter se vam v pest smeje. Ali ne čutite farovške brec, ali ne spoznate hinavščine farovške politike: kmetu se dobrika in prilizuje, kadar in dokler ga rabi; kadar je pa farovž dosegel svoj namen, obrne hrbet. Kakšno dobrikanje je bilo pred leti pri ustanovitvi zloglasnega »konsuma«. Toda prišel je nesrečni polom. Farovž je rekel: mene to nič ne briga — dolgove in škodo je moral nositi zapeljani tuhinjski kmet. Fajmošter je v fari od dones do jutri, vi, tuhinjski kmetje, pa ste stalno in vi ste korenina, vi ste gospodarji občine. Fajmošter vas s sladkimi besedami po navodilih od kamniškega dekana in ljubljanskega škofa zapelje, če gre dobro, požete fajmoštru slavo, če se podjetje ponesreči, vi fajmoštra kolnete, škof je pa med tem časom fajmoštra že prestavil v drug konec kranjske dežele. Vi jokate in trpite škodo, fajmošter in škof pa se smejeta po njih mnenju neumnemu tohinjskemu kmetu. — Fajmoštri in cerkev so danes povsod taki, varujejo lastno korist, skrbe za se in za svoje žepe na račun kmeta. V ta farovski voz pa vprezajo vsakega, kdor je tako neumen, da se pusti vpreči. Za farovsko korist na škodo kmečkega stanu izkoristiti farovž, občino, deželo in državo. — Kmet, odpri oči, zbrihtaj se! Fajmoštru nič ne verjemi in nič mu ne daj. To pa velja tudi novemu županu — nič mu ne verjemi, ker farovski župan bo samo slepo orodje v rokah farovža. Kar se bosta v farovžu dogovorila, to bo pri občinski seji sklenjeno in na občinske stroške izpeljano, in če bi se fajmošter tudi zmislil, da hoče imeti nov farovž, da starega odstopi za katoliško čukarski dom. Kmetje, pri volitvah ste vi videli pred sabo same osebe, mesto da bi šli v boj za samostojno kmetško napredno stranko. Razcepili ste svoje glasove, farovško stranka je pa volila enotno. Zdaj vidite krvave posledice svoje kratkovidnosti.

g Iz Lok v Tuhinjski dolini se nam poroča, da volitve niso ovržene, dasi so se gotovi gospodje za to trudili.

g Iz Lazov prihaja vprašanje: Joško Francelj, izobražen in samostojen posestnik, naj pojasni, kako da je svoj podpis na pritožbi zoper veljavnost občinskih volitev pozneje prečrtal. Pa mendar vendar ne leze fajmoštru pod blagoslovljeni frak?

Razširjajte od hiše do hiše „Slovenski Dom“.

o Notranjske novice o

n **Telovadno društvo »Sokol«** v Logatecu ima svoj redni občni zbor z običajnim dnevним redom v nedeljo, 14. t. m. ob 2. popoldne v gostilni br. Fran Korenčana v Dol. Logatecu.

n **Iz Dol. Logateca.** Silvestrov večer »Sokola« je tudi letos privabil toliko občinstva, da so bili Kramarjevi prostori natičeno polni. Vse točke izbranega sporeda so se izvedle v splošno zadovoljnost, zlasti pa je ugajala komična opera »Samski klub«, ki se je morala na občno zahtevanje ponoviti. Opolnoči je zažarela krasno aranžirana alegorija, predstavljajoča slovo sivolasega, umirajočega Sokola od naraščaja, ki ga venča — novo leto. Br. načelnik je želel v imenu društva vsem članom in prijateljem »Sokola« srečno novo leto, nakar se je kmalu razvil prav živahen ples, ki je trajal do ranega jutra. Prireditve se je vršila v prid »Javni ljudski knjižnici in čitalnici« v Dol. Logatecu, vsled česar bi bilo želeli, da bi vsi, ki se niso ndeležili Silvestrovega večera, posnemali vrlega narodnjaka g. I. Arka, ki je poslal vstopnino. Gmoten uspeh Sokolove prireditve je prav lep in moramo »Sokolu« na njem le čestitati.

n **Predpusno veselico** priredi prostovoljno gasilno društvo v Postojni v nedeljo, dne 14. januarja 1912 v prostorih hotela »Jama« (Ribnik). Spored: Šaljiva loterija. Prosta zabava in ples. Pri plesu svira oddelek mestne godbe. Vstopnina za osebo 60 v, za družino več kot tri osebe 2 K. Začetek točno ob pol 8. zvečer. Čisti dohodek je namenjen orodjarski blagajni.

n **Predpusno veselico** s petjem, koncertom itd. priredita postojnski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda dne 21. januarja 1912 ter se vprizori tudi neka veseloigra. Podrobni program se objavi pozneje.

n **Za »Sokolski dom«** v Postojni so darovali: Povodom narodno - napredne zmage pri občinskih volitvah v Postojni, smo prejeli od našega večletnega člana gosp. Fortunata Kurnika iz Dev. Mar. v Polju 10 K z naslednjim besedilom:

Premagan in v tla steptan
postojnski črni je gavran,
zastonj je bil ves trud,
kaplanček vaš, gospod.

Né pridite nam več na plan!

Na straži stoj »Sokol« le bistrih očes,
če dviga kdaj se spet ta mrčes,
ne daj ji miru, dokler
sledu še kaj je o teh gnilih teles.

To v blagor naroda, je tvoja naloga,
naj bode vsikdar in povsod,
saj pravi pregovor:

Da gliha vkup štriha,

zatorej naj vzame jih zlod!

— Gospa Ivanka Jurca nabrala na godovanju g. Ivana Jurca v Gorenjah 7 K 30 v in na sv. Štefana dan v hotelu »Ribnik« v

Postojni 2 K 04 vin.; dalje iz nabiralnikov: hotel »Jama« 13 K 86 v; gostilne »Arko« 12 K 46 v; »Narodni hotel« 8 K 68 v; gostilna »Mislej« 2 K 48 v; restavracija »Zlata Praga« 13 K; gostilna »Majland« 1 K 50 v; hotel »Krona« 8 K 58 v. — Vsem kar najsrčnejša hvala in živeli! Na zdar! — Bratje Sokoli! Spominjajte se pogosto, da nam je nujno potrebna telovadnica in zbirajte marljivo zneske zanjo, da se nam čimpreje uresniči že dolgo gojena želja.

n **Godbeno društvo v Postojni** priporoča cenj. društvom v Postojni in okolici svoj oddelek godbe na lok, in sicer od 6 mož dalje za bližajočo se predpusno dobo. Ker so honorarji jako nizki in godba izvežbana s popolnoma novim repertoarjem, priporočamo kar najtopleje to domače društvo. Domačini, zaslužek domačim ljudem, ne tujcem!

n **Iz Postojne.** Sledeč vzgledu trgovcev drugih krajev, so tudi postojnski trgovci sklenili mesto razdelitve običajnih koledarjev o novem letu, žrtvovati raje gotove zneske v dobrodelne namene. Imena in zneski se objavijo v prihodnji številki.

n **Iz Zavrataca.** Volilna borba je bila vzrok, da je naš gosp. župnik odstavil večletna cerkvene ključarja gosp. Štefana Rejca iz Dolov in g. Ivana Kogovška iz Zavrataca, ker nista hotela podpisati pooblastil cerkvenega predstojništva za klerikalne pooblaščenca. In tudi je bila volilna borba vzrok, da je g. župnik v tej naglici — na dan volitve — imenoval nova ključarja, g. Lovreta Remica in Franceta Jereba, oba iz Zavrataca. Sedaj se pa širi po zavraški fari glas, da bode Lovre Remic le ključar cerkvenega premoženja; gospod Š. Reje pa ostane še nadalje ključar farovške drvarnice — zakaj, bode g. Lovretu pač najbolje znano. Čudno se nam zdi, da mu farani zaupajo samo cerkveni denar, kateri ima pač gotovo veliko več vrednosti kot pa farovška drvarnica, polna najlepših drv. No, pa naši farani že vedo, kaj se g. Lovretu sme zaupati in kaj ne.

p **Od Sv. Križa pri Trstu.** Ker je »Slovenski Dom« tu precej razširjen, če ga kak bojazljivec opusti, se oglasita pa dva druga, je nekdo silno v strahu za svoj košček kruha. Zato pa nagovarja ta tega in onega, naj bi »Slovenski Dom« opustil. Temu nasproti pa starši in njih sinovi dobro vedo, da je ravno ta list z vso energijo branil nekatere fante, ko jih je nekdo — ime zamolčimo — hotel pustiti kar aretirati dne 31. julija pretečenega leta. Da se fantom ni ničesar zgodilo, se imajo zahvaliti v prvi vrsti »Slovenskemu Domu«. Zato je pa dolžnost vsakega naročnika tega dobrega in pravičnega lista, da mu pridobi vsaj še enega naročnika. List ima veliko moč, če je med ljudstvom razširjen. Da piše »Slovenski Dom« samo resnico in da časih še premalo pove, o tem smo se prepričali vsi, ki čitamo ta vrli list. Želja Križanov, brez razlike političnega naziranja in starosti pa je, da bi nekoga, ki je tako

marljiv za pobiranje »bakšiša« med itak revnim ljudstvom, kar vihar odnesel v Afriko, ali pa vsaj k Sv. Ivanu . . . Prihodnjič pa kaj o pridigi, ki je bila dne 7. januarja v naši cerkvi. Le tako dalje in cerkev bode kmalu prevelika . . .

Po svetu

* **Dete s štirimi rokami in štirimi nogami.** Na kliniki dr. Hopkinsa v Baltimore je bilo pred kratkim razstavljeno 13mesečno dete, ki je bilo zdravo in dobro razvito — imelo je pa štiri roke in štiri noge. Malo Virginijo — tako se imenuje — je prinesla na kliniko njena mati v svrhu operacije.

* **32 let spala.** V Okuve na Švedskem je leta 1877. zaspala 14letna deklica in se je prebudila šele letos. Med tem ni ničesar jedla in ničesar pila in ni vedela ničesar o tem, kaj se z njo godi. Prej kot je na tako dolgo dobo zaspala, so jo hudo boleli zobje. Sedaj pa se še dobro spominja na svoja mlada leta, na razne dogodke iz svoje mladosti. Poznala je tudi še razne osebe po imenu. Sedaj je stara 46 let. Je zelo slaba in se je morala zopet učiti hoditi. Kar pa se je naučila v šoli, ni ničesar pozabila.

* **Nevidni paznik ječe.** Vse okenske mreže ječe v Dillonu v Ameriki so v zvezi z močnimi električnimi toki. Na vsaki celici pa je napis: Kdor se mreže dotakne, je v nevarnosti, da ga na mestu ubije elektrika, ker po mreži kroži električni tok v moči 2000 voltov. Amerikanci so res iznajdljivi.

* **Najbolj časti vreden je tisti mož,** ki pošteno izpolnjuje svoje dolžnosti. Dolžnost vsakega človeka je, da vrši vsakdanje dolžnosti svojega stanu.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Listnica uredništva.

Laščan: Prihodnjič. — Več dopisov smo morali zopet odložiti do prihodnjič.

Zahvala.

Fajdiga Frančiška iz Malega Otoka h. št. 10, se v svojem imenu in v imenu svojih otrok najiskrenejše zahvaljuje vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano srčno sožalje ob smrti, in za časteče spremstvo k večnemu počitku njenega nepozabnega moža, gospoda

Frančiška Fajdige,
posestnika, občinskega odbornika itd.

Posebno toplo zahvalo pa izreka slav. mestnemu županstvu v Postojni, preblagorodnemu gospodu županu Gregorju Pikelnu, občinskemu odboru postojnskemu in odboru vzajemne zavarovalnice za govejo živino v Postojni, kakor tudi cc. gg. pevcem za ginjažive žalostinke.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2., lastna hiša.

Obrestuje vloge na knjižice s 4 1/2 %, v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svoj polnovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 800.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za vsaj tuji denar. Promet na leto čez 1000 milijonov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantneje.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Čevljarkega pomočnika

z dobro plačo takoj sprejme

Luček Franc, čevljar 6
Št. Rupert. Dolenjsko.

Naprodaj imam več stotov domače

ovčje volne

po 1 K 50 vin kg. — Ivan Kristan, Vače pri Litiji. 1

Nihče se še ni pokesal,
.. ki je kupil pri meni ..

namreč mnoga pismena priznanja dokazujejo, da so moji aparati najboljši.

Velika zaloga gramofonov, plošč, šivank i. t. d.

A. RASBERGER,

Ljubljana, Sodna ul. 5.
(Zraven c. kr. sodnije.)

Kdor ljubi dobro kavo,

naj uporablja kot pridatek

pravi : Franck :

ki se spozna po tvornični znamki, t. j. kavnem mlinčku.

Tovarna v Zagrebu.

Za živinorejce

priporoča

klajno apno, redilni prašek za konje, govejo živino in svinje. Fluid za konje, grenko sol, zmlet kolmoš, encian i. t. d.

„ADRIJA“

drogarija, konces. prodaja zdravilnih zelišč in strupov za lovske in tehnične namene v Ljubljani, Šelenburgova ul. št. 5. Naročila se izvršujejo z obratno pošto.

Žrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	—
1 „ „ „ II. „ . . .	1	60	1	80
1 „ „ „ III. „ . . .	1	20	1	70
1 „ telečjega mesa . . .	1	60	1	80
1 „ praščjega mesa (svežega) . . .	1	60	1	80
1 „ „ (prekajenega) . . .	1	90	2	—
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	50	1	60
1 „ jagnjetovega mesa . . .	1	60	1	80
1 „ kozličevega mesa . . .	1	80	2	—
1 kg masla . . .	2	50	2	60
1 „ masla surovega . . .	2	40	2	50
1 „ masti praščje . . .	2	16	2	20
1 „ slanine (špeha) sveže . . .	1	72	2	—
1 „ slanine prekajene . . .	1	80	2	—
1 „ sala . . .	1	90	2	—
1 „ surov. margarinkega masla . . .	—	—	0	—
1 „ kuhin. margarinkega masla . . .	1	90	2	—
1 jajce . . .	—	09	—	11
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 „ „ posnetega . . .	—	8	—	10
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ kisle . . .	1	—	1	10
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 „ čajnega surovega masla . . .	3	27	3	60
1 piščanec . . .	1	20	1	60
1 golob . . .	—	46	—	50
1 raca . . .	2	40	2	80
1 gos . . .	6	50	7	—
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	7	50	8	50
100 kg pšenične moke št 0 . . .	36	60	—	—
100 „ „ „ „ 1 . . .	36	20	—	—
100 „ „ „ „ 2 . . .	35	80	—	—
100 „ „ „ „ 3 . . .	35	—	—	—
100 „ „ „ „ 4 . . .	34	40	—	—
100 „ „ „ „ 5 . . .	33	60	—	—
100 „ „ „ „ 6 . . .	32	60	—	—
100 „ „ „ „ 7 . . .	30	—	—	—
100 „ „ „ „ 8 . . .	20	—	—	—
100 „ koruzne moke . . .	25	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . .	47	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . .	45	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	32	—	—	—
1 l fižola . . .	—	28	—	36
1 „ graha . . .	—	32	—	38
1 „ leče . . .	—	32	—	36
1 „ kaše . . .	—	22	—	24
1 „ ričeta . . .	—	20	—	22
100 kg pšenice . . .	24	—	—	—
100 „ rži . . .	21	—	—	—
100 „ ječmena . . .	18	50	—	—
100 „ ovsa . . .	21	—	—	—
100 „ ajde . . .	22	—	—	—
100 „ prosa belega . . .	18	50	—	—
100 „ „ navadnega . . .	—	—	—	—
100 „ koruze, nove . . .	19	—	—	—
100 „ krompirja . . .	9	—	9	50

Lesni trg

Cena trdemu lesu 9:50 do 10 K.
Cena mehkeemu lesu 8 do 8:50 K.

Trg za seno slamo, in steljo

Na trgu je bilo

voz sena . . .

„ slame . . .

„ stelle . . .

„ detelja . . .

6	—	6	—
5	50	6	50
2	10	2	20
7	00	7	50

Valjni mlin v Domžalah

I. BONČAR, Ljubljana

priporoča pšenično moko vseh vrst najboljše kakovosti, nadalje otrobe, koruzno moko, kašo, ješprenj in sploh vse druge mlevske pridelke.

Zaloga in prodaja na drobno in debelo v Ljubljani, Poljanska cesta 19.

Telefon interurb. št. 129.

Zastopstvo in zaloge v Gorici, Trstu in v Višnji gori.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 6. januarja 1912.

Dunaj: 54, 78, 7, 14, 39.

Gradec: 69, 50, 81, 65, 43.

Dvignjene v sredo, dne 10. januarja 1912.

Brno: 19, 73, 89, 48, 14.

Priporočamo našim

Kolinsko cikorijo

3 gospodinjam iz EDINE slovenske tovarne v Ljubljani.